

ὁ Durand, καὶ ἐπανελθὼν διὰ τὴν ἀντιγράψην οὐδεμίαν τῶν σημειωθεισῶν εὗρεν; Ὅθεν ἐπίσημοι τότε τεχνῖται κατέφυγον εἰς τὸν μέγαν ἐκείνον προστάτην τῶν τεχνῶν Λουδοβίκον τὸν Παυαρόν, ὅπως μεσιτεύσῃ παρὰ τῷ βασιλεῖ τῆς Ἑλλάδος ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῶν ὑπολειφθέντων ἐκκλησιαστικῶν μνημείων.

Τοιαύτη δ' ἐν γένει εἶναι ἡ περὶ τῶν ἐθνικῶν αἰσθημάτων καὶ συμφερόντων ἀκηδία, ὥστε ὁ ὁμογενὴς ἀγιογράφος Σπυρ. Χατζογιαννόπουλος, ὁ πολυλάκις στεφανωθείς μαθητὴς τοῦ πάλαι πολυτεχνείου, ὃ ἐν τῷ ἀγίῳ ὄρει, ὡς οὐδεὶς ἄλλος τῶν παρ' ἡμῖν, σπουδάζας τὴν ἑλληνικὴν ἀγιογραφίαν, διὸ καὶ ὁ τῆς Ῥωσικῆς κυβερνήσεως ἀπεσταλμένος Σεβαστιάνοφ δι' αὐτοῦ τὰ κάλλιστα ἀντίγραφα τῶν ἐν Ἀθῶνι εἰκόνων συνήγαγε, ὁ μόνος τέλος ἐν τῇ ὀρθοδόξῳ Ἀνατολῇ ἄξιος τοῦ ἐνόμματος ἀγιογράφος, διατελεῖ ἄγνωστος οὐ μόνον εἰς τοὺς ἔξω ὁμογενεῖς, ὧν οὐδεμία παραγγέλια αὐτῷ ἀπετάθη, ἀλλὰ καὶ ἐν αὐταῖς ταῖς Ἀθήναις, ὥστε διὰ τὴν ἀναγκάζεται καὶ νὰ διδάσκῃ τὴν ἱερογραφίαν ἐν ἰδιωτικοῖς ἐκπαιδευτηρίοις.

Ποῖον μνημεῖον, ὡς καὶ ἄλλοτε εἶπομεν (1), ἀνακαλεῖ παρ' ἡμῖν τοὺς ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος ἀγῶνας τῆς τῶν πατέρων ἡμῶν γενεᾶς; Ἐπὶ τῶν ὅστων τῶν γενναίων τοῦ Καραϊσκάκη συναθλητῶν, ἀμελῶς κατὰ τὸ ἀλίπεδον τεθαμμένων, πίπτει ὁ ὑετός καὶ ἡ ἀλώπηξ ἀνασκάπτει αὐτά! Τὴν ἐν τῇ Πελοποννησιακῇ Λαύρᾳ τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ ἀοιδίου Γερμανοῦ ὑψωθείσαν σημαίαν τῆς ἐλευθερίας μόλις ἔσωσεν εὐσεβοῦντος ἰδιώτου χεὶρ ἐν ἀφανεῖ τινι τῆς Κερπενῆς ναυιδίῳ. Τὰ κεραυνοβολήσαντά ποτε τὸν ἐχθρὸν τῆς Ἑλλάδος σκάφη ὡς ἄχρηστος ξυλεία ἐπωλήθησαν ἐν Ἑρμουπόλει ἐπὶ δημοπρασίας. Τὰ ὀλίγα περισωθέντα τρόπαια τοῦ ἀγῶνος ἐρρίφθησαν ἐν ὕγρῳ τινι καὶ σκοτεινῷ ἐνετικῷ ἐν Νεωπλῖῳ στρατῶνι καὶ ἀκλεῶς ὑπὸ τοῦ χρόνου κατεβρώθησαν. Ποῦ εἶναι συλλογὴ τις βιβλίων τῆς νεωτέρας ἑλληνικῆς γραμματολογίας, ἢ τῶν ἐνταῦθα ἐκδοσμένων τουλάχιστον βιβλίων καὶ ἐφημερίδων; Ἡ μὲν τοῦ ἀειμνήστου Γυλφόρδου ἐπωλήθη ἐπὶ ξένης, ὁ δ' Ἕλλην ἐν γερμανικαῖς μόνον βιβλιοθήκαις δύναται σήμερον νὰ εὕρῃ συλλογὴν τινα περιοδικῶν ἑλληνικῶν φύλλων. Ποῦ εἶναι καθέδρα τῆς νεωτέρας ἑλληνικῆς γραμματολογίας, οἷαν πρὸ ὀλίγου καὶ αὐτοὶ οἱ Γάλλοι ἐδημιούργησαν;

Τὰ βραχέα ταῦτα περὶ τῆς παρ' ἡμῖν ἀκηδίας τῶν ἐθνικῶν αἰσθημάτων καὶ συμφερόντων, ἅπερ ἀκαίρως ἴσως ἐπιταράττων τὸ χαρμόσυνον τῆς τελε-

τῆς, ὡς στεναγμὸν ἀλγούσης καρδίας ἐπιτάσσω, δὲν ἐμφαίνουσιν ἄρα κατὰστασιν ἔθνους τὴν ἐθνικὴν αὐτοῦ συνείδησιν ἀρνούμενου, καὶ παραιτοῦντος τὴν παρὰ τοῦ Θεοῦ κεκληρωμένην αὐτῷ ἐντολήν, ὅπερ ἡ ἐθνοδόρος πολιτικὴ ἀπενέκρωσεν; Ὅχι· τὸ ἔθνος, ἀμέτοχον τῆς ἐθνικῆς ταύτης ἀδοξίας, βαθύτερον ἡμῶν στενάζει· ἀλλ' ἡ καρδία αὐτοῦ πάλαι ἐτι θερμὴ καὶ ὁ παγετός τῆς φιλαυτίας μάτην περιέζωσεν αὐτήν καὶ ἡ πάλῃ τῆς μικροπαθείας μάτην διετάραξεν αὐτήν. Ὅχι· ἡ ἀπελπισία εἶναι αἶσθημα μικροψυχούντων. Ἡμεῖς δὲ, ἐν τῷ μέσῳ τῆς βαρυθυμίας, μὴ λησμονῶμεν ὅτι αὐτὸ τὸ περὶ ἡμᾶς φαινόμενον χάος περιέχει τῆς ἀναγεννήσεως ἡμῶν τὰ σπέρματα, λανθάνοντα τὸν ἀμβλυωποῦντα ὀφθαλμόν.

Ἦμεῖς δὲ, ὧ νέοι, οἱ τὸ μέλλον τῆς πατρίδος ἀπεικονίζοντες, τὸ μέγεθος καὶ τὸ κρίσιμον τῶν κειμένων αἰσθανόμενοι, καὶ εἰς τὴν ἀγνὴν ἐκείνην πηγὴν τῶν αἰσθημάτων τῶν τοὺς πατέρας ὑμῶν ἐμψυχούντων ποτὲ ἀνατρέχοντες, σπεύσατε ν' ἀναδειχθῇτε ἄξιοι τῆς ὑπὸ τῆς πατρίδος εἰς τὴν ὑμετέραν γενεάν ἀνατιθεμένης ἐντολῆς. Εἴθε ἐγὼ αὐτὸς πολὺς νὰ γείνω ποτε θεατὴς τῶν ἐν τῷ πρακτικῷ βίῳ καλῶν ὑμῶν ἀγῶνων, ταύτην μόνον λαμβάνων ἀξίαν ἀμοιβὴν τῶν ὑπὲρ τῆς παιδείσεως ὑμῶν μόχθων! (1).

Αἱ Εὐχαι τῆς Πρωτοχρονίας τοῦ ἔτους 1870 (*).

Ταῦτα διδάξει θυμὸς Ἀθηναίους μὴ κελεύει,
Ὡς κακὴ πλεῖστα πόλει δυσνομία παρέχει,
Εὐνομία δ' εὐκοσμία καὶ ἄρτια πάντ' ἀποφαίνει,
Καὶ θαμὰ τοῖς ἀδίκαις ἀμφιτίθει πέδας.

ΣΟΛΩΝ.

Ἐάν τὸ νερὸν ὁ χρόνος ἀγαπητοί, περνᾷ·
Ἐάν ποταμὸς ποῦ τρέχει, καὶ πίσω δὲν γυρνᾷ·
Τὸ φετινὸν γεννᾷ τὸ περασμένον ἔτος·
Τοῦ χρόνου θα θερίσεις ὅ,τ' ἐσπείρες ἐφέτος.
Σὲ εὐχομαι, κορίτσι, καλὰ νὰ πανδρευθῇτε·
Φαγάδες καὶ μπεκρίδες, νὰ ξεκοιλιδωθῇτε·
Κρασί νὰ γίνῃ ὁ πόντος, καὶ τὰ καράβια κούπας·
Καὶ οἱ λαγοὶ ψημέναι νὰ βγαίνουν ἀπ' ταῖς τρούπαις·
Φιλήδονοι, τὰ πλούτη σὲ εὐχομαι τοῦ Κροίσσου·
Φιλάρεσκοι κυράδες, τὰ κάλλη τοῦ Ναρκίσσου.
Σοῦ εὐχομαι, Ἑλλάδα, νὰ γίνῃς Παναγία
Καὶ νὰ σοῦ κουβαλοῦνε μὲ ξεσυνερίσια,

(*) Ὁ λόγος αὗτος ἐξεφωνήθη ὑπὸ τοῦ Κυρ. Γρ. Γ. Παππαδπούλου, ἐπιμελητοῦ τοῦ ἑλληνικοῦ ἐκπαιδευτηρίου, τῇ 28 Ἰαννουαρίου, κατὰ τὴν τελετὴν τῆς διανομῆς τῶν βραβείων πρὸς τοὺς ἀριστεύσαντας τῶν μαθητῶν. Σ. Π.

(*) Τὴν περὶ τοῦ ποιήματος τούτου γνώμην τῶν ἀγωνοδίκων τοῦ 1870 ἔτους ἀνάγνωθι ἐν τῷ φυλλαδ. 483 ἐν σελ. 54—56.

(1) Τὰ κατὰ τὸν πατριάρ. Γρηγόρ. Ε' σελ. 19—19'.

Με χέρια σταυρωμένα τὸν δρόμον σου νὰ τρέχῃς
Καὶ τίποτε νὰ κάμνης ἀνάγκην νὰ μὴν ἔχῃς.
Ἀλλὰ τί νὰ σᾶς κάμω; Τὰ πράγματα λέν ἄλλα·
Πῶς δὲν ἔμπορὶ νὰ τρώγῃ κἀνείς μὲ τὴν κουτάλα,
Ἄν δὲν προετοιμάσῃ,
Ὁ κόσμος νὰ χαλάσῃ.

Πῶς εὐκόλα τὰ χρέη κἀνένας κατακρίνει·
Πλὴν τοῦ ξυνίζου, ὅταν γυρεύουν καὶ δὲν δίνει. 20
Πῶς πρέπει νὰ φυλάττῃ κἀνείς ὅ,τ' ἀποκτήσῃ·
Ἀλλέως τοῦ τὸ πέρνουν, ἂν ξέφραγο τ' ἀφήσῃ.
Πῶς ὅταν ἦναι ψεύτης κἀνείς, δὲν τὸν πιστεύουν.
Τὸν κλέπτῃ φυλακίζουν ἢ βρίσκουν καὶ φονεύουν.
Οἱ κλέπται καὶ οἱ ψεῦσται θὰ πῆς πῶς βασιλεύουν·
Ἀλλὰ δὲν εἰν' ἀλήθεια τὸν τάφον τους γυρεύουν·
Ἡ φέστα τῶν βαρόνων ὡς σύγγεφο περνάει·
Τὰ χρήματα τοῦ κλέπτῃ πολὺς κλέπτῃς θὰ τὰ φάει.
Ἐστὰς ἔδονας πῶς ὅταν μικρὸς κἀνείς ἐμβαίνει,
Μαραίνεται τὸ σῶμα καὶ γλίγορα ποθαίνει. 30
Θὰ εὐχηθῶ γιὰ τοῦτο καθεὶς τὴν προόδόν του
Πρὸ πάντων νὰ προσμένῃ ἀπὸ τὸν ἐαυτόν του.
Θὰ εὐχηθῶ ὅτ' ἔθνος νὰ ἔλθῃ ὅτ' αὐτὰ σωστά του,
Νὰ οἰκονομῇ τὸν χρόνον καὶ τὰ κεφάλαιά του,
Νὰ μένῃ στὰ ἀρχαῖα Ὀμηρικὰ του ἔθνη.
Καὶ τοῦ Χριστοῦ ἡ αὔρα νὰ τοῦ πληροῖ τὰ στήθη,
Ἄν ζήσῃ, νὰ αὐξήσῃ, νὰ ζήσῃ δοξασμένον·
Κ' ἂν πέπρωται νὰ πέσῃ, νὰ πέσῃ τιμημένον.

Κυβέρνησιν νὰ ἔχῃ ὁποῦ νὰ τὸ πονάῃ,
Μὲ δύναμιν καὶ πίστιν ἐμπρὸς πῶς θένα πάῃ· 40
Ἀντὶ νὰ τοῦ αὐξάνῃ τὰ χρέη νὰ τοῦ σβήσῃ.
Καὶ τὸ κακὸν νὰ θέλῃ νὰ τοῦ περιορίσῃ.
Γιατί ὅπως τὸ σκουτί του ὁπέντης, ὅταν τρυπήσῃ,
Νὰ τὸ μπαλώσῃ πρέπει, τὴν τρύπα εὐθὺς νὰ κλείσῃ·
Διότ' ἂν ἀμελήσῃ κ' ἐμβαλῶμα δὲν βάλῃ,
Ἡ τρύπα τότε ἀνοίγει καὶ γίνεται μεγάλη·
Ὁμοίως καὶ τὰ χρέη κἀνείς ὅταν δὲν πληρόνῃ,
Ἡ τρύπα λίγο λίγο τοῦ χρέους μεγαλόνει,
Καὶ ὡς δίνη ἀνεπαισθήτως ὅτ' ἀκάτω τὸν βιάζει,
Τὸν στρέφει γύρω γύρω καὶ τὸν καταχωνιάζει. 50
Καὶ ὅπως τὸ σπαρμένον κἀνείς θὰ βοτανίσῃ,
Ἐστὶν ὅτ' ὡς βγάνει χόρτο, ἂν θέλῃ νὰ καρπίσῃ,
Κι' ἂν δὲν τὸ βοτανίσῃ τὸ πνίγει τὸ χορτάρι.
Καὶ ἄχυρα συνάζει ἀντὶ νὰ κάμῃ στᾶρι,
Καὶ τὸ κακὸν ὁμοίως, ποῦ βλέπεις καὶ αὐξάνει
Καὶ δὲν τὸ ξερρίζονεις, τὴν ἀρετὴν βυζάνει·
Τῆς πέρνει τὴν οὐσίαν καὶ μὲ αὐτὴν δασύνει.
Καὶ μ' ὅλην τὴν ἰσχύϊν της ὅτ' ἐπὶ τέλος τὴν σκοτόνει.

Τὸ παρελθόν του νὰ χῇ φανὸν νὰ τοῦ φωτίζῃ,
Εἰς τ' ἀνοικτὰ νὰ πλέῃ, σταῖς ξέραῖς μὴ καθίζῃ· 60
Νὰ μάθῃ ὅτι ἔθνος, ποῦ σέβεται τὸν νόμον,
Ἀνδρεῖον καὶ ἐμπνέει ὅτ' οὐκ ἀπανόμους τρόμον,
Τὸ κυβερνοῦσιν ἄνδρες ὁποῦ τοῦ ὁμοιάζουν,
Τὸ πᾶν τὸν ἴσον δρόμον, καὶ ἂν ἔβγῃ, τὸ ἐμβαίνουν·

Καὶ ὅτι πάλιν ἔθνος, ποῦ μοιάζει γέρον ὄνον,
Καὶ εἶναι μαθημένον νὰ ὑποφέρῃ μόνον,
Κοπέλις εἰς τὴν ῥάχην τοῦ ὄνου θὰ καθίσουν,
Καὶ ὅτ' ἐν δουλειᾷ, τὸ ξύλο τὸν ὄνον θὰ φοφῇσιν.
Ὅτ' ἔπῃς ἀφ' οὗ φοφῇσιν, πεζοὶ κ' αὐτοὶ θὰ πηκύνουν,
Μὲ τὸ σακὶ τὸν ὦμον, τὸν δρόμον θ' ἀποσταίνουν, 70
Θενὰ ἀναστενάζουν καὶ μὲ μεγάλον πόνον
Ὅτ' ἐνθυμοῦνται τότε τὸν δυστυχῆ τὸν ὄνον.
Ἀλλὰ πρὸς τί; Ὁ ὄνος, ὁ κακομοιρασμένος,
Ἐφόφῃς, τῆς πείνας, ὅτ' ἐξύλα, κοντριάσμενος.
Ὁ νόμος εἶν' ἡ πῆχυν· μ' αὐτὴν θεν' ἀγοράσεις·
Ἄν σπάσῃς τὸ κοντάρι, μὲ τί θενὰ ζυγιάσῃς;
Ἐστὰ κουτουροῦ.—Τὰ χόρτα· ἀλλ' οἱ πραγματευτάδες
Χωρὶς κοντάρι θὰ χουν ἀτελείωτους καυγάδες.
Στὸ μέτρημα μὲ τρῶνε· σωστά δὲν μοῦ ζυγίζουν.
Π' αὐτοὺς δὲν πᾶνε τότε οἱ ἄλλοι νὰ ψωνίζουν. 80
Καλὴ ἡ πίστις εἶναι ὁ οὐριος ἀέρας,
Ποῦ ἴσα πάντα πάει· τὸ φῶς εἶν' τῆς ἡμέρας·
Ἀέρας ἡ ἀπάτη, ποῦ ἀπ' ἐμπρὸς φυσάει,
Καὶ σπρώχνει πάντα πίσω καὶ τὰ παντὰ χαλάει·
Ὅλης νυκτὸς τὸ σκότος· ὅτ' ἐν λάσπῃ θὰ σὲ ρίξῃ,
Ἡ εἰς κἀνένα λάκκον ἐξάρνου, νὰ σὲ πνίξῃ.

Δὲν ταξιδεύεις μόνος· ἀλλὰ μὲ συντροφίαν,
Τὸν οἶκον σου δὲν κτίζεις μακρὰν, εἰς ἐρημίαν·
Ἀλλὰ ἐκλέγεις πόλιν· καὶ ἂν ἡ κακὴ σου μοῖρα
Σὲ ρίψῃ σ' ἐρημίαν, εἶν' ἡ ζωὴ σου στεῖρα. 90
Τὸ ἔθνος εἶν' ἡ πόλις καὶ οἱ συνοδοιπόροι·
Μαζὶ τοῦ θὰ περάσεις καὶ ποταμοὺς καὶ ὄρη·
Ἄν πέσῃς εἰς τὸν δρόμον, αὐτὸ θὰ σὲ σηκώσῃ·
Σ' ἐπῆρε τὸ ποτάμι; θὰ τρέξῃ νὰ σὲ σώσῃ.
Στὸν δρόμον σὺ θ' ἀφήσεις τὸν σύντροφον νὰ πάθῃ;
Δὲν θὰ τὸν βοηθήσῃς; Τὸ ζῶν του ἐχάθη·
ὑπὸ τὸ βάρος πέφτει· δὲν θὰ τὸ ξεπλακώσῃς;
Ἄν τρώγῃς καὶ δὲν ἔχει, ψωμί δὲν θὰ τοῦ δώσῃς;
Κι' ἂν τοὺς συντρόφους κλέψῃς, ἀντὶ νὰ βοηθήσῃς,
Δὲν θὰ σ' ἀφήσουν μόνον· τὸν δρόμον νὰ φοφῇσιν; 100
Οἱ κλέπται θὰ σὲ πιάσουν, καὶ τότε θένα σκούζεις·
Ἀλλ' ἄστε τον θὰ ποῦνε· εἶν' ἄνθρωπος γρουσουζίης.
Γρουσουζίης εἶν' ἐκεῖνος ποῦ τὸ κοινὸν ἀρπάζει·
Καὶ ἄνθρωποι, καὶ θεῖον αὐτὸν καταδικάζει·
Ποτέ του δὲν προκόβει· εἶν' ἰσραυλία·
Στὸ ἐγκλημα του μέσα ὑπάρχει ἡ τιμωρία.
Ἄν ἦν ὁ δρόμος ἴσος, πηγαίνει τραγουδώντας·
Ἄν ἦν κακὸς, θὰ σκάσεις· θὰ πᾶς λαχομανόντας.
Πλὴν δὲν μοῦ λέγεις, ποῖος τὸν δρόμον θένα φτιάξῃ;
Ποῖος θὰ τὸν διορθώσῃ, ἂν τύχῃ καὶ χαλάσῃ; 110
Οἱ χωριανοί. Ὁ ἓνας θὰ πάει μ' ἄξινάρι·
Μὲ τὸ σφυρὶ ὁ ἄλλος, ὁ ἄλλος μὲ τὸ φτυάρι.
Καὶ εἶναι κτῆμα τίνος; Τὸν δρόμον ποῖος ὀρίζει;
Κἀνείς· ἀλλὰ ὁ κόσμος ἀπαύστως ἀραδιζει.
Νά! τὸ κοινὸν ποῖος εἶναι· εἶν' κἀνεὸς καὶ ὅλοι
Καρπούς συνάζουν μέσα σ' αὐτὸ τὸ περιβόλι·

Στου; ἱκίλους του κοιμῶνται, σ' αὐτὸ θὰ ξεδιψάσουν,
 Θὰ ἐσφραγθοῦν τὰ ἄνθη, θὰ φάγουν νὰ χορτάσουν.
 Ἄν τάξῃ βασιλεύῃ, καὶ ἦναι ἡσυχία,
 Ἀπ' ὅπου καὶ ἂν περάσῃς θὰ ἔβρῃς ξενοδοχεῖα, 420
 Καὶ σὺ καὶ τ' ἄλλογό σου νὰ φῇς, νὰ ξεποστάσῃς,
 Νὰ κοιμηθῇς, τὸν δρόμον πίσω ἀλαφρὸς νὰ πιάσῃς.
 Ἀλλ' ἂν τὸν ξενοδόχον γυμνώσῃς καὶ τ' ἀφήσῃς,
 Ἐάν θὰ ξαναπεράσῃς, ποῖος θὰ σὲ βοηθήσῃ;
 Ἐστὴ λάκκα, πεινασμένοι, ὑγρὸς, θὰ ξενοκτίσεις·
 Οἱ λύκοι θὰ σὲ φάνε· ἐπὶ χιόνι θὰ ψοφήσῃς.
 Ἄν ρίψῃς τὸ γεφύρι, τὸν δρόμον ἂν χαλάσῃς,
 Καὶ σὺ ὁ ἴδιος τότε πὸ ποῦ θενὰ περάσεις;
 Ἄν εἰς τὸ περιβόλι δὲν μπαίνεις νὰ συνάξῃς,
 Καρπούς ὡς νοικοκύρης, ἀλλὰ νὰ διαρπάξῃς, 430
 ὥς κλέπτης καὶ νὰ φύγῃς· τὰ δένδρα ξεκλαδίζῃς,
 Καὶ τοῦ χαλᾶς ταῖς φράκταις, τοὺς τοίχους τοῦ κρη-
 Ἄφ' οὗ τὸ περιβόλι αὐτὸ καταρρημάξῃς, [μνίζῃς,
 Καὶ σὺ κ' οἱ ἄλλοι πλέον καρπούς ποιοὺς θὰ συνάξῃς;
 Ἀνίσως τὸ καράβι, παιδί μου, ναυαγήσῃ,
 Ποῖος θὰ σωθῇ;— Ἄν ξεύρῃ κανεὶς, θὰ κολυμῆσῃ·
 Κανένα παλικάρι, θὰ πεταχθῇ σὲ βράχο,
 Ἄν δὲν τὸ φᾶν τὰ ψάρια· ἀλλὰ γυμνὸ, μονάχο.
 Ἐτοῦτο τὸ καράβι, παιδί μου, ἡ πολιτεία·
 Ἐχάθῃ· χάνοντ' ὅλοι· οὐκ ἔστι σωτηρία. 440
 Κ' αἱ ξενοδόχοι, ποῖοι μὲ ἐρωτᾷς κύρ Δῆμε.—
 Ἐάν με ῥωτᾷς σοῦ λέγω· αἱ τέχναι κ' αἱ ἐπιστήμαι,
 Ποῦ βοηθοῦν καὶ τέρπουν, ὡς τοῦ ξενοδοχείου,
 Οἱ ἄνθρωποι ἐπὶ τὸν δρόμον τοῦ πολυμόχθου βίου.
 Ἄν τὸ κοινὸν ἀκμάζῃ, καὶ εὐπορεῖ ὁ τόπος,
 Καὶ τοῦ καλοῦ τεχνίτου πληρύνεται ὁ κόπος·
 Ὁ ζῆλος του αὐξάνει· ἡ τέχνη του ἀπλώνει·
 Ἡ ἄνεσις τὸ πνεῦμα ἐπὶ τὸν οὐρανὸν ὑψώνει.
 Ἀλλ' ἂν καὶ ἰδιώτας καὶ τὸ κοινὸν ὁμοῖα 450
 Ῥοφᾷ καὶ κατατῆκῃ ὀργανικὴ ληστεία,
 Ὅποιας τέχνας θὰ ἔχεις καὶ ποίας ἐπιστήμας;
 Τεχνολογίαν, λέξεις καὶ ἀδελφότους φήμας.
 Κ' εἰς τὰ ξενοδοχεῖα ἐκεῖνος ποῦ διαβαίνει,
 Θὰ τρώγῃ κλοτσσοτύρι, παλιόγιδα κλεμμένη.
 — Ἄν κατοικῇς εἰς πόλιν ποῦ εἶναι ἀναρχία,
 Λησταποδόχος εἶναι ἡ δόλιχα δημαρχία,
 Καὶ πρέπει νὰ φυλάττῃς τὴν νύκτα μὴ σοῦ πάρῃ
 Ὁ γείτων ἀπ' τὸν σταῦλον τὸ βόδι· ἢ τὸ μουλάρι,
 Ἐάν ὀρνιθα νὰ κλεῖσῃ, ὁ ἥλιος ἄμκ δύσῃ,
 Μὴ χάσῃς τὴν καπῶτα, ὁ γείτων μὴ σὲ γδύσῃ 460
 Τὴν νύκτα πὸ τοὺς πύργους κάθεις μὲ τὸ τρομπόνι,
 Ἐπὶ τὸν ἀντικρὺ του πύργον τὸν ἀδελφὸν σκοτόνει·
 Τρεχάτος θένα φύγῃς, καὶ σὲ κανεὶς μὴ σφάζῃ·
 Θὰ σ' ἀκλουθήσουν ἄλλοι, ἡ πόλις θὰ ῥημάξῃ.
 Ἀλλ' ἂν ἐπὶ τὴν πόλιν μέσῃ, ἡ τάξις βασιλεύῃ,
 Καθένας τὴν δουλεία του σὺν μέλισσα γυρεύῃ,
 Οἱ φύλακες φυλάττουν μὲ προσοχὴν τὰ τεῖχη,
 Ἀκέραιος βαστάει ὁ δικαστὴς τὴν πῆχυν,

Ὁ δήμαρχος εἶν' ἀρχὼν καὶ ἡ ἀστυνομία
 Ὁξυδερκής ἐπὶ τὴν πόλιν βαστά τὴν εὐταξίαν, 470
 Ὁ κάτοικος τὴν νύκτα ἀξεγνοιαστος κοιμᾶται,
 Ἐπὶ τῆς πανσελήνου τὸ φῶς περιπλανᾶται,
 Ἐπὶ θέατρα συχνάζει καὶ εἰς τὰ συναυλίας
 Νὰ φωτισθῇ νὰ μάθῃ εἰς εὐγενεῖς χορείας.
 Τὴν ἐορτὴν γευγάρι μὲ τὴν ἀγαπημένην,
 Λαμπροὶ, χαρὰν γεμάτοι, περίπατον πηγαίνει.
 Ἐπὶ τὰ πρωτοβρέζια τὰ χόρτα, ξεφυτρύνουν
 Τὰ κτίρια· ἐπὶ νέφη τὰς κορυφὰς ὑψοῦν.
 Ἐπάνω ἐπὶ τὴν μηλιά του τὸ μήλον θὰ ὠρμάσῃ,
 Ἐπὶ τὴν ἐπαυλὶν τὸ θέρος, ὡς πρίγκηψ θὰ περάσῃ 480
 Οἱ γάμοι δὲν τοῦ λείπουν· δὲν στέκει τὸ ποτήρι·
 Καὶ ἡ ζωὴ του ὅλη εἶν' ἓνα πανηγύρι.
 Ὁ πληθυσμὸς αὐξάνει· καλλιεργεῖτ' ὁ τόπος·
 Κανένας νὰ πεινάσῃ σ' αὐτὴν δὲν εἶναι τρόπος·
 Ἐπὶ τὸν τόπον του κανένας εὐρίσκει τὸ Μισίρι·
 Σωροὶ πᾶν τὸ χρυσάφι ἐπὶ τὸν κάθε νοικοκύρη.
 Λησταί! ποῖος ἐτρελάθῃ νὰ πᾶν ἔσάν βουβάλλῃ
 Εἰς τὸν τουρβᾶ μονάχος νὰ βάλῃ τὸ κεφάλι;
 Ἀλλ' ἡ ψυχὴ τοῦ τόπου ποῖα εἶναι; ποῖος κινεῖ
 Τὴν μηχανὴν ἐτούτην καὶ ἔσθ' ἅπαντα πᾶσι; 490
 Ἡ ἀμοιβαία πίστις καὶ ἡ δικαιοσύνη,
 Ὁ ἔρως τῆς πατρίδος, ἡ χριστιανισμὸς,
 Ποῦ ἐστὶς σουπιάς δὲν στέκει καὶ εἰς τὰ παραμύθια,
 Ἀλλὰ εἰς τὴν σωστάδα ἐπάνω ἐπὶ τὴν ἀλήθειαν·
 Εἰς πράξεις φιλανθρώπων, εἰς ἔργα μετάνοιας
 Ἀληθινῆς καὶ ὅχι ἀπλῆς ὑποκρισίας.
 Ποτὲ οἱ λυσασμένοι Κωνσταντινουπολίται
 Ἐκάναν λιτανείας, ἐτρέχαν ὡς σκηνῖται
 Ἀπ' ἓνα μοναστήρι εἰς ἄλλο πλὴν τοῦ κάκου·
 Θεὸς δὲν εἰσκούει ποτὲ κραυγὰς κοράκου. 500
 Ἐχάθηκαν καὶ ἀφῆκαν σ' ἡμᾶς κληρονομίαν
 Τὰ ἐλαττώματά των καὶ τρομερὰν δουλείαν.
 Ἐλλάς! Ἐλλάς ἀρχαία! Τὸ πνεῦμα σου, εἰπέ μου,
 Ποῦ εἶν'; ὁ ἀνθρωπισμὸς σου, τὰ ἄθλα τοῦ πολέμου·
 Ἡ δύναμις, τὰ πλούτη, ἡ δόξα, ἡ χαρὰ σου,
 Τὰ εὐγενῆ σου κάλλη, τὰ τόσα θέλγητρά σου;
 Γίγνῃ μικρὴ, σὺ Νέα, καὶ ἐξευτελισμένη,
 Καὶ ὅνος σὲ λακτιζεῖ, πτωχὴ δυστυχισμένη;
 Σοῦ μάδισε τὰς δάφνας ποῖος ἐπὶ εἴκοσι τρία
 Καὶ δὲν ἐσώθῃς μόνη;— ὁ φθόνος ἡ κακία. 510
 Ὁ φθόνος εἶναι πάθος, παιδί μου, ὅπου φθείρει,
 Ἐάν τὸ κακὸ τὸ τὸ ξεῖδι, τὸν ἴδιον οἰκοκύρη.
 Ἄν οἱ καλοὶ κ' οἱ πλούσιοι ἐπὶ τὴν πόλιν ζηλευθοῦν,
 Ἡ δόξα τοὺς τυφλώσῃ, τὰ πλούτη βαρεθοῦν,
 Καὶ σὺν σκυλλὰ μαλόνουν, ἀρπάξουν τὰ κουμπούρια,
 Τὰ ἄλογα κλοτσῶνται; ἀλοῖς εἰς τὰ γαϊδούρια.
 Ἄν ὁ καυχᾶς τραβήξῃ ἐμπρός, τί θέλει γίνεαι;
 Θεὸν τοὺς ξεφυτρώσει, σὺν μάνιτας, τσαπκίνοι,
 Νὰ πάρῃ τὸ λεφοῦσι ἐπάνω νὰ τοὺς πῇσῃ,
 Ἐπὶ τὰ σπήτλια νὰ τρυπώσουν, νὰ θύσῃ ν' ἀπολέσῃ. 520

Ἐὰν ἡ δυστυχία ἐκ νέου τοὺς ἐνώσῃ,
Μὴ πείσῃ τὸ λευθεῖν νὰ τοὺς κατασκοτώσῃ,
Κι' ἐμβάσουν ὡς συμμάχους ληστὰς νὰ τοὺς βοηθήσουν,
Ἡ πόλις τί θὰ γίνηι; θὰ τὴν λεηλατήσουν.
Ἄν γείτονα ἐμβάσουν ἢ φίλον, δὲν ἀρπάζει,
Ἀλλὰ ὡς ὁ ἀγύρτης πιδέξια τοὺς κτηκιάζει·
Συχνὰ τοὺς βγάνει αἷμα, καθαρτικὰ τοὺς δίνει,
Νὰ τοὺς ἀδυνατίσῃ ἢ νόσος νὰ μακρύνῃ·
Κι' ἀφ' οὗ καὶ τ' ἄντερά τους καὶ τὴν κοιλιά τοὺς φάει,
Πεθαίνουν κτηκισμένοι καὶ τοὺς κληρονομᾷ. 230

Ἡ μάχη ποῦ ἐγίνη ποτὲ 'στὸν Ναβαρίνον
Ὁ τάφος εἶν' παιδί μου τῆς δόξης τῶν Ἑλλήνων.
Ἄν ἔλειπε, 'δὼ τὴν ὥρα θὰ ἦσαν Ἀραπάδες,
Στὰ ἄντρα τῆς Αἰγύπτου θὰ ἤμεθ' ἀσκητάδες,
Καὶ νὰ πωλῇται δοῦλος, παιδί μου, 'στὸ Μισίρι
Θὰ ἐβλεπεσθε θρηνηῶντας τὸν πρῶτον οἰκοκύρη.
Ἀλλ' ἂν δὲν ἐτινάχθῃ καὶ σὺ εἰς τὸν ἀέρα,
Σὰν τὰ Ψαρά, μονάχος δὲν τό 'βγαλῇ καὶ πέρα.
Ἀπλὴ φιλανθρωπία, τιμὴ πρὸς τοὺς Ἀρχαίους,
Τῶν νέων ἢ ἀνδρῶν, ὠθεῖ τοὺς εὐρωπαϊοὺς, 240
Θεὸς ἢ τὸ συμφέρον, μοῦ μένει ἀπορία·
Τῶν ἰσχυρῶν τὸ πταίσμα δὲν εἶν' ἡ εὐσπλαγγνία·
Ἀξίωμα τοῦ Ἀγγλου, ἀκέραιος νὰ μένῃ
Ὁ Τοῦρκος αἰωνίως διὰ νὰ τὸν βυζάνῃ·
Καὶ ἂν καὶ τὰ δυὸ βυζιά του μονάχος δὲν βυζάνει,
Τὸ ἐν ἀφίνει ἄλλοι νὰ τρώγουν, δὲν προκάνει.
Ὅποιος δυσκολίας εὗρηκε ὁ Κυβερνήτης
Στερνὰ, μὲ τὴν θυσίαν τῆς Σάμου καὶ τῆς Κρήτης,
Ἀπὸ τὰ ἑξαμίλια τὰ σύνορα νὰ σπρώξῃ
Καὶ τὴν πνοὴν τοῦ Τοῦρκου ἀπὸ ἐδῶ νὰ διώξῃ. 250
Ἡ Αἴγυπτος μὴν εἶδε τὴν Πύλιν πῶς θὰ σβήσῃ,
Καὶ τὴν ὁδὸν τοῦ πλοῦτου τῶν Ἰνδιῶν τοῦ κλείσῃ;
Δὲν ἐξετάζω τώρα αὐτά. Σὺ ὅμως νοιώθῃς
Πῶς ἦσουν χαμένος καὶ ἀπὸ κουκί ἐσώθῃς;
Πλὴν χρεωστῆς εἰς ἄλλους ζῶν, ἐλευθερίαν,
Θερμὴν εὐγνωμοσύνην διὰ τὴν σωτηρίαν.
Σοῦ 'πῇ ὁ ἕνας ὄρτασ, σὺ πρέπει νὰ ὀρτσάρῃς·
Σοῦ σκούζῃ ὁ ἄλλος πότζα, σὺ πρέπει νὰ ποτζάρῃς.
Εἰς πολὺν θὰ ὑπακούσεις καὶ ποῦν θὰ παρακούσεις;
Δὲν θὰ σ' ἀγνώμων πάντα εἰς ὅποιον δὲν ἀκούσεις; 260
Ἀλλ' ἂν ἀντὶ τὸ ἅλας τοῦ γένους νὰ μώρᾳνῃ
Μικροραδιαυργία, τὰς νίκας νὰ μαράνῃ,
Τοὺς ἀρχηγοὺς τῶν ὀπλῶν ἐκράτουν ἡνωμένους,
Μὴ τοὺς κτυποῦν οἱ Τοῦρκοι παντοῦ διερρημένους,
Τοῦ σώματος ἐκράτουν γερὸν τὸ κάθε μέλος,
Δὲν εὗρισκε ὁ Βραΐτης τοῦ Δράμαλι τὸ τέλος.
Δὲν ἤθελ' ἔλθῃ τότε σωτὴρ ὁ Εὐρωπαῖος,
Στοὺς βράχους νὰ σὲ κλείσῃ αὐτοὺς ὡς ἂν Ἑβραῖος·
Ἀλλὰ νὰ σ' ἐμποδίσῃ, μὴ χάσῃ τὸ βυζί του·
Οὐδ' ἤθελε βυζάνει καὶ σὲ μὲ τὴν τιμὴ του. 270
Ἡ εὐκαιρία ὅμως ὡς χεῖμαρρος περνᾷ·
Ἐτοῦτο τὸ πουλάκι ἐπέταξε καὶ πάει,

Καὶ ἂν τρέχων μίση' στὰ δάση τὸ μετακπαντήσῃ,
Ἀγρίευσε, δὲν στέκει σιμὰ νὰ τὸ κτυπήσῃ.

Τὸ σύνταγμα! φωνάζεις, ἰσότης! ἀδελφότης!
Ἀλλὰ τί λέγει ὁ ἄλλος; Ἐγὼ! ἀτομικότης·
Γιὰ μὲ τὸ ἔθνος εἶναι ἡ τσέπη νὰ γεμίσῃ,
Νὰ φάω νὰ χορτάσω, καὶ φούρνος μὴ καπνίσῃ.
Τὸ σύνταγμα εἶναι βρύση, νερὸ ποῦ 'πᾶς καὶ πίνεις.
Ἐβρώμισες τὴν βρύση; καὶ πιάτα δὲν θὰ πλύνεις. 280
Τὸ σύνταγμα εἶναι μάνδρα, τὴν στάνην νὰ φυλάῃ,
Μὴ ἔμβῃ λύκος μέσα τὰ πρόβατα νὰ φάῃ.
Ἀλλ' ἂν ἡ μάνδρα πέριξ εἶν καταχαλασμένη,
Ἀπ' ὅπου καὶ ἂν θελήσῃ ὁ λύκος δὲν ἐμβαίνει;
Ἐὰν γερὴ 'ν ἡ μάνδρα καὶ τὰ σκυλλὰ κοιμῶνται,
Ἡ πέσουν σὲ ψοφῆμι, τὴν μάνδραν δὲν θυμῶνται,
Οἱ λύκοι δὲν ἐμβαίνουν κοπάδια μὲς τὴν στάνη,
Τὰ πρόβατα νὰ φᾶνε μαζὶ μὲ τὸν τσοπάνη;
Ἄν κάθῃτ' ὁ τσοπάνης εἰς ὑψηλὴν δραγάτα 290
Καὶ κάτω τὰ κοπέλια σὰν ἄλογα βαρβάτα
Κλοτσοῦνται καὶ μαλάνουν, τοὺς λύκους τί τοὺς θέλει
Κάνεις; τὸν λύκον τότε δὲν κάνει τὸ κοπέλι;
Τὸ σύνταγμα 'ναι ἡ ψῆφος; ἀλλ' ἂν ληστὴς ψηφίζῃ,
Τοὺς ἐκλεκτοὺς δὲν πρέπει αὐτὸς καὶ νὰ ὀρίζῃ;
Ποῦ μένει ὁ νόμος τότε; ἀφ' οὗ ληστὰι προστάζουν,
Τοὺς λύκους θ' ἀπολάνε, τὰ πρόβατα θὰ σφάζουν.
Τὸ σύνταγμα εἶναι ροῦχον· ὁ ράπτης θὰ μετρήσῃ·
Θὰ κόψῃ· πρὶν τὸ ράψῃ τὸν μουστερὴν θὰ 'γδύσῃ,
Νὰ τοῦ τὸ δοκιμάσῃ, νὰ 'δῇ πῶς τοῦ πηγαίνει. 300
Καὶ τότε μόνον τότε ἀπὸ τὸν ράπτην βγαίνει.
Ἄν ὅμως σ' ἀγοράσουν τὸ ροῦχον 'στὸ Παρίσι,
Στὴν Μόσχαν, 'στὸ Λονδίνον, καὶ 'σὰν τὸ κυπαρίσσι
Νὰ ἦσαι θὰ σοῦ πᾶν; — Στενὸ θὰ σὲ γουμπιάζῃ·
Πλατὸ, καρικατούρα σωστή· δὲν θὰ σοῦ 'μοιάζῃ.
Καὶ ἂν γερόντου γούνα φορέσῃς 'σὲ παιδάκι,
Στερνὰ 'πὸ λίγαις 'μέραις τῆς μένει κουρελάκι·
Τὸ σύνταγμα εἶν παπποῦτσι· θὰ 'πᾶς εἰς τὸν τσαγκάρη
Νὰ 'πῇς πῶς ἔχεις κάλους καὶ μέτρα θὰ σοῦ πάρῃ.
Ἄν ἦναι νεανίας καὶ τὰ κομψὰ σκαρπίνια 310
Τὸν καταγοητεύουν, τὸ γάντι, τὰ λουστρίνια.
Καὶ δίχως νὰ τὰ βάλῃ ὡς εὐμορφα τὰ πάρῃ,
Στερνὰ 'πὸ λίγαις 'μέραις τοῦ κέθουν τὸ ποδάρι,
Ἡ ἀμελεῖ καὶ τέλος τὸ πόδι γαγγραινιάζει,
Κι' ἀπ' τοῦ ματαίου κόσμου τὰ βάσανα ξεγνοιάζει.
Πῶς ἡ νομοθεσία ἐτούτη δὲν μᾶς 'μοιάζει,
Καλήτεροί μου εἶπαν· μονάχη τῆς φωνάζει.
Προϋποθέτει ἔθνος πολὺ προωδευμένον·
Θὰ ἠθικοποιήσῃ ὁ πόρνος τὴν παρθένον;
Ποῖος ἔμαθε νὰ κλέπτουν χωρὶς νὰ τιμωροῦνται,
Ν' ἀρπάζουν νὰ φονεύουν στερνὰ νὰ ἀθωοῦνται; 320
Ποῖος νὰ καλπονοθεύουν καὶ νὰ οὐδετερόνουν,
Τὴν θέλῃσιν τοῦ ἔθνους, σκληρὰ νὰ τὸ σκοτόνουν.
Ἀνεύθυνοι; Τὸν οἶκον κἀνέναν νὰ νοικιάζῃ,
Ἐπὶ καλῇ τῇ πίστει, καὶ ὁ νοικίαστὴς νὰ 'βγάζῃ

Στερνά τὸν οἰκοκύρη ἀντὶ τοῦ ἐνοικίου,
 Μ' ἀπόφασιν τελείαν αὐτοῦ τοῦ ἐφετείου;
 Ἄν κάμης καλοσύνην, νὰ ἔρῃσκῃς τὸν μπελά σου;
 Ἄν δίνῃς νὰ μὴ πέρνης, νὰ χάνῃς τὸν παρᾶ σου;
 Καὶ ἂν θέλῃς νὰ τὸν πάρῃς νὰ σπάῃς τὸ μυαλό σου
 Καὶ τέλος νὰ ζαρώνῃς νὰ κάνῃς τὸ σταυρό σου; 380
 Τὸν ἱστίο σου νὰ τρέμῃς, εἰς τοὺς κρημνοὺς σὰν γίδα,
 Νὰ φύγῃς, μήπως πέσῃς ἵστοῦ νόμου τὴν παγίδα;
 Νὰ θέλῃς δικηγόρον παντοῦ νὰ σὲ φυλάῃ,
 Ἵσαν σκύλον νὰ τὸν τρέφῃς ὁ λύκος μὴ σὲ φάῃ;
 Καὶ ἂν στραβοτιμανίσῃ, ὁ ἴδιος δὲν προσέξῃς,
 Σ' ἀναποδογυρίζει, ποτὲ δὲν θὰ ξεμπλέξῃς.
 Πολὸς τὴν στρεψοδικίαν καὶ πολὸς τὴν ψευδορκίαν;
 Αὐτὰ δὲν δείχνουν ὅλα κακὴν νομοθεσίαν;

Εἰς τὴν ἀρχὴν τὰ ἔθνη προβαίνουν μὲ τὰ ἥθη
 Μὲ τοῦ Θεοῦ τὸν φόβον· οἱ πρῶτοι νόμοι μῦθοι. 340
 Ἡ ἐντροπὴ δαμάζει· ὁ φόβος δυσφημίας
 Ὁ χαλινὸς ἀκμαίας νεανικῆς καρδίας.
 Καὶ ὅταν προχωρήσουν ἵστοῦ βίου τῶν τὸν δρόμον,
 Τότ' εἰς ἀνάγκης πλέκουν τὸ δίκτυον τῶν νόμων.
 Τί τὸ κακὸν αὐξάνει. Ἀλλὰ κι' αὐτὰ κρατοῦνε,
 Τοὺς γύπας, τὰ δελφίνια; Ἐτοῦτα τὰ ξεσκλοῦνε.
 Τὰ ἥθη τὰς κακίας θενά περιωρίσουν
 Παντοτεινὰ, κ' ἡ πείρα κ' αἱ γνώσεις ἵσαν αὐξήσουν.
 Καὶ ὅταν αἱ ἀνάγκαι αἰσχροῦς φιληδονίας
 Τὰ σπλάγχνα καταφάγουν τῆς ὅλης κοινωνίας 350
 Καὶ δουλωθῇ τὸ πνεῦμα, τότε ἡ δικηγορία
 Σηκώνει, ὡς χειμῶνος νυκτὸς βαθεῖα σκοτία
 Καὶ σβήνει τὴν ἀλήθειαν, τῆς ἀρετῆς τὸ φάος·
 Τὰ ἔθνη φέρει πίσω ἵστο ἀρχικόν των χάος.
 Πότ' ἦλθ' ὁ Πρωταγόρας; ἐφάνη ὁ Γοργίας;
 Ἐτὴν πτώσιν τῶν Ῥωμαίων τῆς Αὐτοκρατορίας
 Τὸ σμῆνος τῶν ἀκρίδων ἀχρείων δικηγόρων
 Κ' ἐστέγνωσαν τὸ κράτος τῶν τελευταίων πόρων;
 Παράγει ἔθνη νέαν ἡ χριστιανισμὸς,
 Ἡ γενναιοψηφία καὶ ἡ δικαιοσύνη. 360

Ἐμεῖς ψωμί πρὶν φάμε μᾶς ἔσπασαν τὰ πιάτα·
 Μᾶς ἔπλυνον τὸ γῆρας προτοῦ χαροῦμεν νιάτα.
 Ἀλλὰ αἱ μαῖμοῦδες μᾶς ἤθελαν φραντσέζους,
 Καὶ εἰς αὐτὸ, Τεδέσκους, Βυζαντινοὺς, Ἰγγλέζους.
 Ὁ κόσμος εἶναι, παιδί μου, μεγάλο πανηγύρι·
 Πλὴν πρέπει νὰ πηγαίνῃς ὡσάν τὸν οἰκοκύρη
 Τὸν ἐμπειρον νὰ πέρνης καὶ ὄχι ὡς τὸν χωριάτη,
 Καθάλα νὰ ψωνίζῃς, κλεισμένον τό' να μάτι.
 Γιὰ μοῦρο ν' ἀγοράζῃς τὸ κόκκινο χαβιάρι,
 Τὸ χόρτο γιὰ μετὰξι, διαμάντι τὸ στουρνάρι 370
 Δευτέρω ν' ἀγοράζῃς πιστίου τὴν Ἀμφιτρίτη
 Κι' εὐθὺς ἡ Μπουμπουλίνα νὰ καίεται τὴν τρίτη·
 Νὰ παραγγέλῃς βάρκαν πρὶν κάμῃς τὴν φεργάδα·
 Τσερλίστραις γιὰ τουφέκια· ταυρὶ τὴν ἀγελάδα.
 Λησταί! λησταί! φωνάζεις, μᾶς ἔχασ' ἡ ληστεία!
 Ἀλλ' ἔχεις ἐξετάσει καὶ ποῖα ἡ αἰτία;

Μοῦ λὲς τὴν θέλει ὁ τόπος· παντοῦ λησταπαδόχοι
 Ἡγούμενοι, ποιμένες, ζευγίται, ξενοδόχοι·
 Ἐρρίζωσεν στὰ ἥθη· τὸν Δύγκον τραγουδᾷ·
 Λοιπὸν τοὺς κλέπτας θέλουν, ἀφ' οὗ αὐτοὺς τιμᾷνε. 380
 Θωρεῖς ἀπὸν ἀπάνω. Γιὰ πὲς μου τί θὰ κάμῃ,
 Ἄν ἄνεμος φυσήσῃ, τὸ ἄτυχο καλάμι;
 Θὰ κλίνει τὸν αὐχένα· κι' ἂν ἀπ' ἄλλου φυσήσῃ,
 Θὰ σηκωθῇ καὶ πάλιν εὐθὺς θὰ προσκυνήσῃ·
 Τοῦ κλέπτη θὰ γεμίσει ψωμί τὴν παρκαζίκια·
 Πλακόνει ὁ σαρκατιώτης, θὰ σφάζει τὴν κατοίκια.
 Ἀλλέως πῶς θὰ ζήσῃ; γιὰ πὲς μου τί θὰ κάμῃ
 Σταῖς ἐρημιαῖς, τὰ ὄρη ἐτοῦτο τὸ καλάμι,
 Ἀφ' οὗ τοὺς λύκους πλάνει καὶ τοῦ τοὺς ἀπολάνει;
 Αὐτὸ τὸ ἔθνος μόνον τὰ ἥθη τὸ βεστᾷνε. 390
 Μὲ δυνατόν ἀσκέπτως κάνέννας δὲν τὰ βάνει·
 Γιατὶ καλὰ γνωρίζει πῶς πέρα δὲν τὰ βγάνει·
 Γιατὶ λοιπὸν πέντ' ἔζη σηκώνουνε παντιέρα
 Κατὰ τῆς ἐξουσίας καὶ ἵστο Μωριά, ἡμέρα;
 Νὰ τοῦ κακοῦ ἡ ἔδρα· εἶναι ἡ ἀδυναμία
 Ποῦ κατὰ νόμον ἔχει σ' ἡμᾶς ἡ ἐξουσία.
 Τοὺς λυκοὺς θενά βάλει νὰ βόσκουν τὸ κοπάδι,
 Τὰ πρόβατα νὰ τρώγουν αὐτὴ νὰ βγαίνῃ λάδι.
 Ἡ τιμημένη ἔμωσ τοὺς λύκους θὰ κτυπήσῃ·
 Τὸν λύκαρχον συμφέρει σ' αὐτὸ νὰ βοηθήσῃ; 400
 Τοῦ γείτονος ἡ ἐχθρὰ, ἡ ὀλιγανθρωπία,
 Συντείνουν καὶ τοῦ τόπου ἡ τάση δυστυχία.
 Ἀλλ' ὁ καλὸς ὁ γείτων ἀφίνει νὰ γογγίξῃ
 Τὸν γείτονα; μὲ τόκον τὰ δῶρα τοῦ γυρίζει.
 Ἡ γῆ μας εἶναι παρθένος, φιλόπονος ἀντέχει
 Ὁ κάτοικος, νοήμων· πλὴν κάτι τι δὲν ἔχει.
 Ἀλλὰ πῶς θενά κάμω; πῶς νὰ τὸ ἀποκτήσω;
 Εἶναι δύσκολο κομμάτι· κι' αὐτὸ θενά σοῦ λύσω.
 Ἀνίσως τὰ παιδιὰ σου σοῦ συμμαζεύσουν οκύλους,
 Τί τῶν καιδῶν ἀρίσουν καὶ τούτους κάμνουν φίλους, 410
 Καὶ τὰ ψωμιά ἀρπάζουν καὶ τὰ παιδιὰ παινοῦνε,
 Καὶ ὅταν ἵστο κομμάτια οἱ σκύλοι γλυκαθοῦνε
 Δὲν ἔχεις νὰ τοὺς δώσῃς, τριγύρω σου γαυγίζουν,
 Σοῦ δείχνουνε τὰ δόντια, τὸν ἴδιον φοβερίζουν,
 Ἐσὺ τί κάμνεις τότε; ἀρπάζεις ἕνα ξύλο,
 Τοὺς ἀλευρογυρίζεις καὶ διώχνεις τέτοιον φίλο.
 — Ἀλλὰ ἡ ἐξουσία εἰς ὅλα δὲν προφθάνει,
 Καὶ οὔτε πρέπει ὅλα μονάχη νὰ τὰ κάνῃ.
 Γιὰ τοῦτο θὰ σὰς δείξω πῶς εἶναι κι' ἄλλος τρόπος·
 Ὁ πληθυσμὸς ν' αὐξήσῃ καὶ νὰ γεμίσῃ ὁ τόπος. 420
 Ἐσὺ παλιγωγιάτη πωλεῖς τὸ γαῖδουράκι
 Νὰ κάμῃς τῆς Κυρίας χρυσὸ κοντογουνάκι·
 Ἐσὺ πωλεῖς τὴν βάρκα τὴν νύμφην νὰ στολίσῃς·
 Ἐσκέφθῃς, κακομοίρη στερνά πῶς θὰ τὴν ζήσῃς;
 Παράκαιρα, σὺ ἄλλε, ξεκάνεις τὸ γουροῦνι,
 Φκλασίδι νὰ τῆς πάρῃς νὰ τρίψῃ τὸ πηγούνι,
 Τὰ δόντια νὰ τῆς πέσουν, ἵσαν σκύλα νὰ μαυρίσῃ,
 Εἰς τὸν ἀνθὸ τῆς νιότης γρηᾶ νὰ καταντήσῃ.

Ὁ βάτραχος δὲν πρέπει νὰ βλέπῃ τὸ βουβάλι·
 Δὲν πρέπει σὺ νὰ βλέπῃς τί κάμνουν οἱ μεγάλοι. 430
 Ἐσὺ τοῦ δίνεις πρίμα· ἀφίνεις τὸ τιμόνι·
 Εἰς τὴν δροσιὰ κοιμᾶσαι κι' ἡ βάρκα πελαγόνει.
 Ἀλλ' ἂν, ἐνῶ κοιμᾶσαι, ὁ ἀνεμος γυρίσῃ,
 Δὲν ἔμπορεῖ τὴν βάρκα ν' ἀναποδογυρίσῃ;
 Ἢ ἂν ἐξάφνου πέσῃ, στεριὰ στερνὰ νὰ πιάσῃς
 Δὲν θὰ σοῦ ἔγῃ ἡ γλῶσσα, νὰ λάμνῃς δὲν θὰ σκάσεις;
 Ἐνῶ λοιπὸν εἰς ἄρχων, μὴ γίνεσαι χωριάτης,
 Μὴ κάμνῃς ὅπως κάμνει μωρὸς παλιαγωγιάτης.
 Σὰν ἦν ὁ ἄνδρας ἄνδρας καὶ ἡ γυνὴ γυναῖκα,
 Ὁ οἶκος προσδεύει μὲ τέκνα χίλια δέκα· 440
 Γυνὴ σὰν γίνῃ ὁ ἄνδρας καὶ ἄνδρας ἡ γυναῖκα,
 Τὸν οἶκον κάμνουν βόϊδο· πηγαίνουνε 'στὴ Μέκκα.
 Ἄς πάῃ 'στὸ γεφύρι κἀνεῖς 'σὰν ἀποκάμῃ,
 Νὰ 'δῇ πῶς τὰ γαιδούρια περνοῦνε τὸ ποτάμι.

Σὰς εὐχομαι, κυράδες, νὰ βάλετε κοζόκα,
 Νὰ πιάσετε ὀπίσω τὸν ἀργαλιὸ, τὴν βόκα,
 Οἱ γάμοι νὰ πληθύνουν, ὁ τόπος νὰ γεμίσῃ,
 Ὁ κόσμος νὰ χορταίνῃ καὶ τότε καὶ ν' αὐξήσῃ.
 Ἀλλ' ἂν νὰ πάρῃς κότσους, τοῦ διακού το σιγᾶρι
 Νὰ γίνεσαι λελοῦδω, ἐκεῖ ποῦ εἶσαι χάρη, 450
 Τὸν ἄνδρα σου βιάζῃς νὰ δώσῃ τ' ἀμπελάκι,
 Καθὼς ὁ γαιδουριάρης τὸ δόλιο γαιδουράκι,
 Κ' ἐκεῖνος ἐκουτάθῃ νὰ σὲ εὐχαριστήσῃ
 Τὸ τέλος δὲν ἐσκέφθῃς; ληστὴς μὴ καταντήσῃ;
 Μιμῆσαι τὴν Εὐρώπην, θωρεῖς τὰ φιγουρίνα·
 Ἀλλ' εἶναι μὴ τὸ πλῆθος ψοφήσῃ ἀπὸ τὴν πείνα.
 Καὶ πάλιν οἱ σοφοὶ τῆς μὲ μαρμαρίνα χεῖλη
 Φωνάζουν πῶς τὸ πνεῦμα κατέπνιξεν ἡ ὕλη.
 Σ' ἐσὲ τὸ ἐναντίον, βαρεῖς πληρόνεις φόρους·
 Τὴν γλῶσσαν σοῦ σταγόνουν τοὺς ἀναγκαίους πόρους. 460
 Γλατί;—Εἰς τὰ χαμένα· χουφτιλὶς νὰ τὰ πετάξουν,
 Τὸν τόπον νὰ μαράνουν, νὰ τὸν κατερημάξουν.
 Ἀλλὰ πολλὰ σὰς εἶπα· ἀπόστασ' θὰ μείνω.
 Δὸς μου νερὸ λιγάκι τὸ στόμα μου νὰ πλύνω.
 Θεὰ καθίσω λίγο ἐδῶ νὰ ξαποστάσω
 Τὴν προσοχὴν ὀλίγον καὶ σὰς νὰ ξεκουράσω.

ΘΕΣΣΕ

Σοῦ εὐχομαι, Ἑλλάδα νὰ ζήσῃς, νὰ ὑπάρξῃς,
 Δι' ἐμβριθοὺς σοφίας, ὡς ἡ ποτὲ νὰ ἄρξῃς.
 Τὴν μάνα σου ἡμέραν καὶ νύκτα νὰ θυμᾶσαι,
 Τί ἦτο, πῶς ἐχάθῃ, καὶ ἐκεῖ ὅπου κοιμᾶσαι. 470
 Ἀλλὰ νὰ μὴ συχνάζῃς εἰς τὰ νεκροταφεῖα,
 Νὰ κλαίῃς 'μέρα νύκτα· τί εἰν ὑποκρισία.
 Ἀπέθαν' ὁ γονὴς μου. Ἀπαύστως θὰ τὸν κλαίω;
 Καλὸ τοῦ κατευόδιο· ἄς ἔξῃ· τί τοῦ πταίω;
 Θεὸν τὸν μνημονεύσω δυὸ τρεῖς φορὰς τὸν χρόνον.
 Ἀλλ' ἔχω καὶ ἄλλα χρέη· αὐτὸν δὲν ἔχω μόνον.
 Θ' ἀφήσω τὰ παιδιὰ μου; ἂν ἔχω τρεῖς παράδες;
 Σπερνὰ θὰ τοὺς μοιράσω, σκράντα 'στοὺς παπᾶδες;

Νὰ μ' ἐπαινέσουν τάχα· καὶ ἐμὲ νὰ βοηθήσουν
 Οἱ πατρικοὶ μου φίλοι. Μ' ἄρκει νὰ μὴ μὲ γδύσουν. 480
 Ἀλλὰ κακὴ μου ἡμέρα, ἀνίσως περιμένω
 Τοὺς φίλους, τό'να χέρι μετ' ἄλλο σταυρωμένο.
 Ἀπ' τὴν μηλιά ἂν δὲν πέσῃ τὸ μῆλον δὲν φυτρώνει
 Φυτάδι, τῆς μητρός τοῦ ὁ ἴσκιος τὸ σκοτόνει·
 Καὶ πρέπει ν' ἀποθάνῃ ἡ μήτηρ γιὰ νὰ ζήσῃ·
 Μὲ τοὺς χυμοὺς τῆς μάνας τὸ νέον θὰ αὐξήσῃ.
 Δὲν σὲ καταλαμβάνω τί λέγεις· νὰ ὑπάρξω,
 Δι' ἐμβριθοὺς σοφίας ὡς ἡ ποτὲ νὰ ἄρξω.
 Σὰν δὲν καταλαμβάνῃς, θὰ σοῦ τὸ ἐξηγήσω·
 Καὶ ἂν προκατελημμένη, θεὰ σὲ καταπείσω. 490
 Παιδί μου, δὲν ὑπάρχεις· τὸ λέγεις μοναχήσου.
 Ἀὖς πῶς δὲν ἔχεις γλῶσσαν καὶ πῶς ἡ ἐδική σου
 Ἢ γλῶσσά τῶν ἀρχαίων. Ἀλλὰ αὐτὴν τὴν νοιώθῃς;
 Ἀναντιρρήτως ὄχι. Λοιπὸν παλιούρια κλώθεις.
 Ἀφ' οὗ δὲν ἔχεις γλῶσσαν, ὡς ἔθνος δὲν ὑπάρχεις.
 Μουγκῇ, κωφῇ σὰν ἦσαι μπορεῖς ποτὲ νὰ ἄρχῃς;
 Ὁ Ῥήγας Βελεστίνας ἐφώναζεν, ὑπάρχω!!!
 Σὺ δὲν ἀξίζεις πλέον· ἐγὼ π' ἀξίζω θ' ἄρχω!
 Καὶ ἂν πολλοὶ ἐτόλμων νὰ 'ποῦν αὐτὸ, θὰ ἦρχε·
 Ἀναντιρρήτως τώρα Τουρκία δὲν ὑπῆρχε. 500
 Σὺ κἀνεις παντομίμαις. Παιδί μου, ἔχεις πνεῦμα·
 Ὁμολάζεις τῆς μητρός σου πολὺ. Ἀλλ' εἶναι ρεῦμα
 Τὰ ἔθνη· τὰ ποτάμια 'στὴν θάλασσαν κοιλοῦνε,
 Κ' εἰς τὸν εὐρὺν τῆς κόλπον θὰ ἀνακαταθοῦνε.
 Γενναῖα πρέπει νὰ 'σαι, ν' ἀκούῃς τὴν ἀλήθειαν·
 Ἐτράφεις ἕως τώρα, πτωχὸ, μὲ παραμύθια.
 Ὁ Ἀγγλος καὶ ὁ Γάλλος, ὁ Ἰταλὸς εἰν νόθοι·
 Ἀλλὰ καθέννας τούτων, ἀμέσως, 'ποῦ ἠνδρώθῃ,
 Ἐφώναζεν ὑπάρχω!!! ὡς 'ξεύρω θὰ 'μιλήσω,
 Νὰ 'πῶ πανῶ ἡ χαίρω· σ' αὐτὴν θὰ τραγουδήσω· 510
 Δὲν θὰ εἰπῶ, φιλέω, 'στὴν ἀγαπητικιά μου,
 'Στὴν μάνα· θὰ φωνάξω, σὰς ἀγαπῶ, παιδιὰ μου.
 Ἡ μάνα τὸ παιδί τῆς δὲν θένα νανουρίσῃ
 Λατινικὰ θαμμένα· τὴν ζῶσαν θὰ 'μιλήσει.
 Καὶ ἔχουν Σαῖκσπήρ, Μαζέρβον, Μολιέρων,
 Τὸν Δάντην, τὸν Πετράρχην, τὸν Τάσσον τὸν Βολταῖ·
 Ἀπὸ ἐμᾶς τὰ 'πῆραν, μοῦ λέγεις.—Κακομοίρη! [ρον
 Τί ἔχεις σὺ νὰ δώσης; παιδάκι δίχως κύρη,
 Ποῦ ἀπεγαλακτίσθῃς μὲ ἐλεημοσύνην,
 Ἐσώθῃς καὶ ὑπάρχεις ἀπ' τὴν χριστιανοσύνην. 520
 Πλὴν τῶν νεκρῶν τὸ ἔχει τῶν ζώντων εἶναι κτῆμα·
 Καὶ σὺ π' αὐτὰ νὰ πάρῃς δὲν εἰν κἀνένα κρίμα.
 Τοὺς ὄρους 'ποῦ δὲν ἔχεις νὰ ἔρῃς εἰς τὴν Ἀρχαίαν·
 Ἀλλ' ὄχι καὶ νὰ τρέχῃς μὲ περικεφαλαίαν
 Σχεδὸν γυμνὸς 'στοὺς δρόμους μὲ τὸ πουκαμισάκι
 Καὶ βρεκεκὲν ἀπαύστως νὰ λὲς, ὡς οἱ μπακάκοι.
 Τοὺς ὄρους ἂν ἐπῆρες τῶν νόμων δὲν εἰν θαῦμα,
 Τῆς ὅλης ἐπιστήμης· σοῦ ἔλειπε τὸ πρᾶγμα.
 Διδάσκαλον τοῦ γράφειν νὰ λάβῃς τοὺς Ἀρχαίους,
 Καὶ νὰ τοὺς προτιμήσῃς ἀπὸ τοὺς Εὐρωπαίους. 530

Αὐτὸ 'στὸ συμβουλεύω καὶ νὰ λεπτελογήσης
 'Στῆς γλώσσης τὴν οὐσίαν καὶ νὰ τεχνολογήσης.
 Τὸ πνεῦμα, τὰς ἰδέας, τὴν τέχνην τῶν ἀρχαίων
 Νὰ φᾶς νὰ κάμης γάλα διὰ τροφὴν τῶν νέων.
 Ἀλλ' ὅχι νὰ ἀρνήσῃς τὸ ἔθνος πῶς ὑπάρχει·
 Νὰ τ' ἀναδείξῃς μᾶλλον ὡς ἄξιον νὰ ἄρῃ.
 Μὴ λές ἐγὼ εἴμ' Ἀγγλος· ἐσὺ, ἐγὼ 'μαι Γάλλος·
 Ὁ ἄλλος Ῥωσσολάτρης καὶ Τουρκαλάς ὁ ἄλλος.
 Ἀλλὰ νὰ λές εἴμ' Ἕλληνα· μικρὸς πλὴν θὰ αὐξήσω·
 Μὲ τοῦ Θεοῦ τὴν χάριν καὶ 'γὼ θὰ πολεμήσω 540
 'Στὸν ἔνδιξον ἀγῶνα τῶν ἐξευγενισμένων,
 Τὸ ἄσουλον νὰ ἦμαι τῶν ὑποδουλομένων
 Ἀθλίων ἀδελφῶν μου, ποῦ ἡ φιλαργυρία
 Τῶν ἰσχυρῶν ἀφίνει νὰ τήκῃ ἡ δουλεία.

Παιδί μου, ἡ ἀνυπαρξία ἀμάρτημα μεγάλο
 Πολιτικοῦ θανάτου, ὅπου δὲν εἶναι ἄλλο.
 Ἐτοῦτο σὲ παιδεύει καὶ δὲν θὰ προχωρήσεις,
 Ἄν δὲν τὸ καταλάβῃς καὶ ἀμέσως δὲν τ' ἀφήσῃς.
 Αἱ γνώσεις σου ποιαὶ εἶναι; κακὴ τεχνολογία.
 Ὁ δρόμος ποῦ βαδίζεις; ἡ ἀκαταληψία. 550

Πανεπιστήμιέ μου, γνωρίζει ὁ ταμπάκης,
 Τὸ τί παπούτσι φτάνει ὁ μαστροδοωράκης.
 Γαῖδοῦρι 'στὴν Εὐρώπην ἂν πάῃ, τί θὰ πάρῃ;
 Γαῖδοῦρι θὰ γυρίσει μὲ δίχως τὸ σαμάρι.
 Αἱ τέχναι σου ποιαὶ εἶναι; καὶ μιὰ πωλομποτίλια
 Καὶ πῆλινο τσουκάλι θὰ 'ρθοῦν ἀπ' τὴν Μικροίλια.

Παιδί μου, εἶσαι νέα, σ' ἀρέσουν τὰ παιγνίδια·
 Εἶν φυσικὸν ἡ νέα νὰ θέλῃ τὰ στολίδια.
 Ἀλλ' εἶσαι δίχως μάνα, πεντάρφανη, μικροῦλα,
 Μ' ἀθλίους ἐπιτρόπους, ἀνῆξευρη, πτωχοῦλα. 560
 Καὶ 'έρίσκεσαι 'στὴ μέση διπλῆς πολυτελείας,
 Τυφώδους ἀτμοσφαίρας καὶ τῆς ἀνυπαρξίας.
 Ἡ μία τὴν οὐσίαν σου φθείρει σὲ μαρκίνει,
 Ἡ ἄλλη τὸν καιρὸν σου χαλᾷ καὶ σὲ κουτλαίνει.
 Τὸ ἄλφα δὲν γνωρίζεις καὶ ἔχεις φαντασία
 Πῶς ἐσὺ μόνη εἶσαι ἡ καθυτὸ σοφία.
 Σὲ ἐπεισαν νὰ λέγῃς πῶς ὑπαρξίν δὲν ἔχεις·
 Καὶ ὅμως κατακτήσεις παντοῦ νὰ κάμῃς τρέχεις,
 Ὡσάν τὸν Δὸν Κιστότον· πῶς εἶσαι κληρονόμος
 Τῶν Μακεδόνων, ὅτι τὸν Ἀγγλον πλάνει τρόμος 570

Μὴν εὖρῃς τὰ χαρτιά σου καὶ τὴν κληρονομίαν
 Τὴν πατρικὴν ζητήσης, τοῦ πάρος τὴν Ἰνδιάν.
 Τ' ἀμπέλι νὰ τοῦ πάρος, παιδί μου ποῖος σ' ἀφίνει;
 'Αλλ' ἦταν γονικὸ μου;—Ἄς ἦταν δὲν 'στὸ δίνει·
 Τ' ἀγόρασε· τὸ πῆρε γιὰτ' ἦτον κακομοίρης
 'Ο πάππος σου ὁ προσπάππος καὶ ὅχι νοικοκύρης.
 Ἐὰν ὁ κάτοχός του ἦν' ἄσωτος, χρωστάει
 Τὰ μαλλοκέφαλά του, δὲν βρίσκει τί νὰ φάῃ,
 Θὰ πωληθῇ καὶ τότε εἰρηνικῶ τῷ τρόπῳ
 Μπορεῖς νὰ τ' ἀποκτήσης μὲ ἰδρωτά, μὲ κόπο. 580
 'Αλλ' ἄσωτος ἂν ἦσαι, ἂν ἔχῃς βουλιμίαν
 Χρημάτων, δὲν χορταίνεται, κακὴν οἰκονομίαν,

Καὶ λὲν οἰκονομίας ἀπαύστως πῶς σοῦ κάνουν
 Κι' ἀκαταπαύστως ὁμῶς τὰ χρέη σοῦ αὐξάνουν,
 Κεφάλαια καὶ τόκοι, τὸν δρόμον ὅπου τρέχεις,
 Θεὸν σοῦ καταπίουν καὶ τοῦτο ὅπου ἔχεις.

Λοιπὸν νὰ 'πῇς ὑπάρχω! Δὲν θέλω δούλους κλέπτας,
 'Αχρεῖους, δίχως πίστιν καὶ ἀναισχύντους ψεύστας·
 Ληστῆς ἂν μὲ κλέψῃ, θεὸν τὸν συγχωρήσω·
 'Αλλ' ἂν μὲ κλέψῃ δούλος, θὰ τὸν λιθοβολήσω. 590
 Αὐθένται, τὸ καλύβι ἐτοῦτο νὰ καθίσω
 Μοῦ δώκατε τὸν κῆπον αὐτὸν διὰ νὰ ζήσω.

'Αν ἔρχεσθε ὡς φίλοι τὸ φέσι μου σᾶς βγάνω·
 'Αλλὰ ἐγὼ πορνεῖον τὸν οἶκόν μου δὲν κάνω.
 Τὸν ἄνδρα μου τὸν πρῶτον μ' ἐκάματε ν' ἀφήσω·
 Ἡ μιὰ 'ντροπὴ μὲ φθάνει· τὸν νέον θὰ τιμήσω.
 Ἀλλὰ τὸν θέλω ἄνδρα· καὶ δεῖξτε μου τὴν πλάτη.
 Εἰσθ' εὐγενεῖς ὡς πρέπει· καὶ ἐντροπὴ κομμάτι!
 Ἐγὼ μὲ λέν' Ἑλλάδα! Δὲν θέλω δάνειά σας·
 Ἐχόρτασα μὲ φθάνει· χαρῆτε τὰ καλὰ σας. 600

Τὸ καλοκαίρι τοῖτι, πνὶ θεὸν φορέσω,
 Σαγιάκι τὸν χειμῶνα, μὴ ἤθελ' ἡμπορέσω
 Μὲ τὴν οἰκονομίαν καὶ σᾶς νὰ ξεπληρώσω,
 Τὸν νοῦν μου ἀπὸ τὸ βάρος αὐτὸ νὰ ξεφορτώσω.
 Εἰς τοῦτο τὸ καλύβι ἐγὼ θεὸν ὀρίζω,
 Ἀλλέως πάρετέ το, κι' αὐτὸ σᾶς τὸ χαρίζω.

Ἑλληνικά νὰ μάθω, διδάσκαλε, δὲν ἔχω
 Καιρὸν καὶ δὲν μνησθάνω· βιάζομαι νὰ τρέχω.
 Ἐπάνω σ' ὄλα, φίλε, δὲν σὲ καταλαμβάνω·
 Μὲ ἐπιασ' ἀηδία καὶ τὸν καιρὸν μου χάνω. 610

Πλὴν τακτικά θὰ πέρνεις, νὰ 'ξεύρῃς, τὸν μισθόν σου·
 Ἀλλὰ θὰ ἐξοδεύεις πρὸ πάντων τὸν καιρὸν σου
 'Στὴν γλώσσάν μου νὰ γράφῃς, διὰ νὰ μὲ φωτίσῃς·
 Καὶ ἄνθρωπον ὡς πρέπει νὰ μ' ἀποκαταστήσῃς.
 Καὶ ὅταν βάλω τάξιν 'στὸν οἶκόν, ἡσυχάσω,
 Νὰ 'ξεύρῃς μοναστῆρι μεγάλο θὰ σοῦ φτιάσω
 Καὶ θὰ τὸ ἐνομάσω Μεγάλον Περικλέα
 Καὶ εἰς αὐτὸ ἐσένα θὰ βάλω ἱερέα,
 Μὲ ἄνεσιν εἰς τοῦτο τὰς Μούσας νὰ λατρεύῃς
 Καὶ τὴν γλυκεῖά μου μάνα συχνὰ νὰ μνημονεύῃς. 620

Η ΟΥΡΑ.

Ἐδῶ 'θελα νὰ μείνω, νὰ μὴ πολυλογήσω·
 Πλὴν μένει ἀπορία καὶ πρέπει νὰ τὴν λύσω.

Τὴν γλώσσαν τῶν προγόνων, τὴν θείαν, τὴν ἀρχαίαν
 Ἑλληνικὴν ν' ἀφήσω, μοῦ λέγεις; Ποῖαν νέαν
 Νὰ ἀντικαταστήσω; Τὴν γλώσσαν τῆς θρησκείας,
 Τοῦ θεοῦ Χρυσοστόμου, τῆς πρώτης ἐκκλησίας;
 Τί θὰ εἰπῇ ἡ Εὐρώπη, ποῦ ὡς θεὸν λατρεύει
 Τοῦ Πλάτωνος τὴν γλώσσαν, τοὺς νέους ἐκπαιδεύει
 Στὸ τέλειον τῆς τέχνης, τὴν γεῦσιν τοὺς μορφώνει,
 Ἀπ' τοῦ καιροῦ τὴν ὕλην τὸ πνεῦμά των ὑψώνει. 630

Μὲ βρεῖν νὰ φάγῃ τις πρέπει νὰ πεινάσῃ·
 Σωροὺς ἐμπρὸς τοῦ βάλης, θεὰ ἀηδιάσει·
 Μ' ὀρεκτικὰ ἀρχίζουν, μὲ τοὺς καρποὺς τελειόουν·
 Τὴν τάξιν ἂν ἀλλάξουν, τὴν στόμαχον φορτόνουν.
 Ἐσένα τὸ τραπέζι ἀρχίζει μὲ σαλάτα,
 Μὲ ξεῖδι νερωμένο, μ' ἀγίνωτι τομάτα· 740
 Μὲ ἄψητο γουροῦνι· κι' ὁ μαῦρος καλεσμένος
 'Στὸ δεῦτερον πιάτο εἶν' ἀηδιασμένος.
 Οἱ παλαιοὶ οἱ γέροι, ποῦ θέλεις νὰ χαλάσῃς,
 Διότι τοῦ πατρός σου δὲν θέλεις νὰ ὁμοιάσῃς,
 Ἑλληνικὰ ὠμίλουν καὶ ἔγραφον· διότι
 Τρεῖς κάλπικους παράδες γιὰ τοῦ παιδιοῦ τὸ σκάτι
 Δὲν ἔδιδαν, τὴν πλῆνα. Καὶ βρέφος σὰν πεινάῃ
 Καὶ σκύλον καὶ κοράκι κι' ὠμά θεὰ τὰ φάει,
 Ἀξίωμά των εἶχαν· 'στὴν τύχην του ἀφίνω
 Νὰ μάθῃ τὸ στομάχι· ἱατρικὰ δὲν δίνω. 750
 Ἀλλὰ θὰ ἀποθάνουν πολλὰ.—Δὲν μὲ πειράζει·
 Πολλοὺς εἰς τοὺς ἐφόδους κἀνένας θυσιάζει·
 Τὸ φρούριον θὰ πάρω.—Τὸ στράτευμα θὰ λυώσει.
 Ἐκεῖνος ποῦ 'πεθάνει, θεὰ τὸ μεταναιώσει.
 Καὶ λίγοι 'στὰς ἐπάλξεις ἀνέβησαν τὰς πρῶτας.
 Σὺ θέλεις νὰ τὸ πάρῃς μὲ δίχως στρατιώτας,
 Διὰ πολιορκίας μακρᾶς· καὶ τὸν στρατὸν σου,
 Μαραίνεις, παρὰ λυεῖς· πολύτιμον καιρὸν σου
 Καὶ ἐξοδα καὶ κόπους πετᾷς εἰς τὰ χαμένα· 760
 Τί· πίσω δὲν γυρίζουν ποτὲ τὰ πεθνημμένα.
 Ἡ γλῶσσα τῶν Ἑλλήνων καὶ ἐπὶ Τιθερίου,
 Τοῦ Ἡλιογαθάλου δὲν ἔζη, τοῦ Γαίου·
 Καὶ 'πίσω δὲν γυρίζει ἐκεῖνος ποῦ 'πεθαίνῃ,
 Καὶ ἱατρὸς κἀνένας νεκροὺς δὲν ἀνασταίνει.
 Λοιπὸν νομίζω βλέπεις, ὡς Ἥλιον, ὡς ἡμέρα,
 Πῶς τὸ παιδί γυρεύει ἐλεύθερον αἶρα·
 Νὰ κινηθῇ νὰ παίζῃ, διὰ νὰ ξανασάβῃ·
 Καὶ μόνον τῆς μητρός του τὸ γάλα νὰ βυζάνῃ.
 Μοῦ λέγεις τὴν Εὐρώπην· ἐκεῖ τὰ βρέφη γάλα
 Θὰ φέγουν τῆς μητρός των· κι' ἐφ' οὗ γινούν μεγάλα, 770
 Τὰς γλώσσας τὰς ἀρχαίας, ὡσὰν καφὲ, ὡς τσάι·
 Καρποὺς 'στὸ τέλος δίδουν τοῦ καθενὸς νὰ φάῃ.
 Βαθέως τὰς σπουδάζει ἐκεῖ ὁ ἐπιστήμων·
 Πρὸς εὐχαρίστησιν τοῦ πᾶς ἀνθρώπου νοήμων.
 Οὐκί σ' αὐτὰ τὰ ἔθνη, ἂν κάμουν 'σὰν ἑσένα·
 Καλὸ τους κατευόδιον· δὲν θὰ 'μένε κἀνένα.
 Νὰ κυνηγοῦν τὰς λέξεις καθεὶς μὲ τὸ τουφέκι·
 Καὶ τότε ποῖος θὰ σκάπτει, θὰ γεωργεῖ, θὰ πλέκει;
 Καθένας τὴν δουλειά του κ' ἐμπρὸς πηγαίνουν ὅλοι·
 Πολιτικοὶ ἂν γίνουν τοὺς πέρνουν οἱ διακόλοι. 780
 Οἱ ναῦται εἰς τὸ πλοῖον ἀκοῦν τὸν ναύκληρόν των·
 Κατὰ τὰς γνώσεις ὅλοι κατέχουν τὸν βυθμόν των·
 Καὶ ποῖος τοὺς ἐξετάζει; Ἡ τρικυμία μόνη·
 Τῆς ἱκανότητός των αὐτὴ 'ναὶ τὸ ἀμύνει.
 Ἄν δημαρχῇ μπακάλης, σαρδέλας θὰ πωλήσῃ·
 Τὸν κόσμον θένῃ κλέψει, ἂν κλέπτης ὑπουργήσῃ.

Ἐκεῖ δὲν τοὺς ἐκλέγουν, ἂν δὲν τοὺς δοκιμάσουν·
 Καὶ ὅποιον εὔρουν κλέπτην εὐθὺς νὰ τὸν κρεμάσουν.
 Φρικρὰ παραπονῆται πῶς δὲν σ' ἐλευθερόνουν,
 Πῶς δὲν σοῦ δίδουν γρήσια, πῶς δὲν σὲ μεγαλύνουν. 790
 Ἀλλὰ νὰ σ' ἐρωτήσω, Εὐρώπη τί σημαίνει,
 Αἶρα μὴ κτυποῦμεν καὶ τίποτε δὲν βγαίνει.
 Εὐγένειαν καὶ πλοῦτη, ἰσχὺν, δικαιοσύνην,
 Παιδείαν, ἐμπειρίαν, πολλὴν νοημοσύνην.
 Τὼρ' ἀνθρώπος ὡς πρέπει τιμᾷ ποτὲ τὸν ψεύτην
 Παλιάνθρωπον, ἀχρεῖον, ἀνήθικον καὶ κλέπτην;
 Θὰ τὸν περιφρονήσῃ κι' ἂν τὸν περιποιῆται,
 Τὸ κάμνει ἐξ ἀνάγκης, διότι τὸν φοβεῖται·
 Ἦ τὰ συμφέροντά του σ' αὐτὸ τὸν ἀναγκάζουν,
 Διότι αἱ ἀνάγκαι τὸν ἀνθρώπον βιάζουν. 800
 Νὰ φέρεται πολλάκις, ἀλλίως παρ' ὅ,τι πρέπει,
 Κι' ἂν καὶ πολλὰ ἀχρεῖον καὶ ἄτοπον τὸ βλέπει.
 Τὸ Μισολόγγι πέφτει καὶ σὲ πωλοῦν καὶ σφάζουν·
 Συνεισφοράς σοῦ κάμνουν καὶ σὲ ἐξαγοράζουν·
 Καὶ σὲ ἐλευθερόνουν· τὸν τόπον σοῦ χαρίζουν·
 Μὲ ἀνεξαρτησίαν, μὲ νόμους σὲ προικίζουν.
 Τὴν ἀρετὴν τιμοῦνε· βραβεύουν τὴν ἀνδρίαν,
 Ποῦ ἔδειξες, δὲν βλέπουν τὴν ἄλλην σου κακίαν.
 Κινήσου λιγούλακι καὶ σὺ νὰ τὰ φυλάξῃς·
 Δι' ἄλλων ἀρετῶν σου τὰ δῶρα των ν' ἀλλάξῃς, 810
 Νὰ δείξῃς ὅτ' ἀξίζεις καλλιωτέρας τύχης·
 Καὶ πλέον πλούσιζ δῶρα π' αὐτοὺς νὰ ἐπιτύχῃς.
 Μὴ τὰ πετᾷς· μὴ κάμῃς καὶ τὸ μετανοήσουν,
 Σοῦ κλείσουν τὰ τὰ ταμεῖα, τὴν τύχην σου σ' ἀφῇσουν.
 Ἀλλὰ μὲ συμβουλεύουν κακὰ, δὲν μὲ ἀφίνουν·
 Ἐμβαίνουν ὡς αὐθένται 'στὸν οἶκον τρωγοπίνουν.
 Ἡ ἔξυπνη γυναῖκα 'στὰ δίκτυα δὲν ἐμβαίνει·
 Τοὺς ἐραστὰς τῆς παίζει καὶ μένει τιμημένη.
 Θὰ φορτωθῇ καυγάδες, θὰ τοῦ φυτρώσουν μοῦλοι,
 Τὸν οἶκον ὅταν κάμῃ κἀνένας τοῦ κουτροῦλι. 820
 Καὶ σὺ κουτὸς δὲν εἶσαι· μὴ κάμῃς 'σὰν τὴν μύγχα,
 Ἀλλὰ 'σὰν τὸ μελίσι. Καὶ τῶν φρονίμων λίγα.

ΠΟΙΗΤΙΚΟΣ ΑΓΩΝ

ΤΟΥ 1870 ΕΤΟΥΣ.

(18α φυλ. 484.)

Γ'. Ἔπος.

Ἐκ τῶν ὑποβληθέντων τεσσάρων ἐπικῶν ποιημάτων τὰ δύο μόνον ἐκρίθησαν ἄξια προσοχῆς διὰ τὴν ἐκλογὴν τῆς ὑποθέσεως καὶ τὰ λοιπὰ αὐτῶν πλεονεκτήματα· ἐκ τούτων τὸ μὲν καλεῖται *Ἀκρόπολις*, τὸ δὲ *Θησεύς*.

27. *Ἀκρόπολις*. Ἀντικείμενον ἔχει τὴν περιγραφὴν καὶ ἐξύμνησιν τῆς ἀκροπόλεως Ἀθηνῶν, οἷα ὁ